

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasilo „Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“.

List izhaja 25. vsakega meseca.

Za člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno K 2.—. Sicer stane list celoletno K 5.—, polletno K 2.60, četrtletno K 1.30; posamezne številke 25 vinarjev.

Cena inseratom: 1/48 strani K 1.50, pri večkratnih objavah popust.

Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani, Marije Terezije cesta šte. 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak ponedeljek in petek od 4.—6. popoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 5. oziroma do 20. vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključí.

Št. 2. in 3.

V Ljubljani, 25. marca 1918.

Leto V.

Zvezine objave.

Na zvezinem občnem zboru dne 24. februarja 1915 je bilo sklenjeno, da se ustanovi pri zvezi posredovalnica za službe za vse v zvezi včlanjene zadrugne člane na Kranjskem. C. kr. deželna vlada je sedaj z odlokom dne 15. februarja 1918, št. 5060/16 pravila potrdila in začne ta zvezina inštitucija takoj poslovati. Gostilničarji po deželi imajo sedaj najcenejšo priliko, da si preskrbujejo uslužbenstvo potom zvezine posredovalnice. Poslati je za vsak posamezen slučaj 60 vinarjev, veljavno tudi v znakah. Poslovalnica se nahaja v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 16 v zadružnih pisarnah. V naslednjem podamo tudi pravila, ki so prizadetim potrebna za informacijo.

Pravila za posredovanje dela pri zvezi zadrug gostilničarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in izkuharjev na Kranjskem v Ljubljani.

§ 1.

Pri zvezi zadrug gostilničarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in izkuharjev na Kranjskem v Ljubljani se uredi posebna posredovalnica za delo, ki ima namen posredovati med člani zvezi pripadajočih zadrug in onimi delojemalci vstevši vajence, kateri iščejo brez razlike kategorije dela v obrtih, zastopanih v teh zadrugah. Razen posredovalnice, ki obstoji na sedežu zveze v Ljubljani, se po potrebi ustanove še posebne posredovalnice v krajih delokroga zveze.

§ 2.

Za posredovanje službenih mest se ne pobira od pomožnih delavcev nobena pristojbina. Stroške posredovalnice nosi zveza, vendar se pobira vsled sklepa zveznega zbora z dne 24. februarja 1915 od članov zvezi pripadajočih zadrug za vsak primer, v katerem se kdo posluži posredovalnice, upravni prispevek 60 h.

§ 3.

Posle posredovalnice za delo opravlja zvezno pomožno osebje, katero ima namestiti, oziroma označiti zvezni odbor. Nadzirati celo poslovanje posredovalnice za delo, je naloga odbora, ki ima 6 članov in 6 namestnikov. Zvezni zbor kakor tudi pomožniški zbori zveznih zadrug volijo iz svoje srede po polovico članov oziroma namestnikov tega odbora. Ti odborniki volijo izmed sebe načelnika in njegovega namestnika. Če sta dve volitvi brez uspeha, odloča žreb in sicer na ta način, da se najprej določi načelnik, potem pa iz drugih poklicnih skupin (članov zvezi pripadajočih zadrug ali pomožnikov) njegov namestnik. Oba predsedujeta odboru na ta način, da se menjata vsak mesec ali pa po drugih v pravilih določenih poslovnih dobah. Volitve veljajo za triletno poslovno dobo. Odbor sklene v okviru teh pravil poslovni red za svoje delovanje in po potrebi poseben red za posamezne posredovalnice za delo. Te rede mora predložiti odbor po zveznem odboru in dotičnih pomožniških odborih obrtnemu oblastvu v revidiranje.

§ 4.

Priglasila prostih mest kakor tudi priglasila, da bi se preskrbelo delo ali vajensko mesto, morejo biti ali ustmena (telefonična) ali pismena. Priglasilni obrazci se izročajo strankam po določitvi v § 3. omenjenega odbora brezplačno. Vsa priglasila se vpišejo v sezname, kateri se vodijo po potrebi ločeno za delodajalce in delojemalce, glede kvalificiranih delavcev in vajencev pa posebej po poklicnih vrstah. Podrobna določila, kako je urediti in voditi te sezname, izda v § 3. omenjeni odbor.

§ 5.

Delo se odkazuje po vrsti dotičnih priglasil, vendar je kolikor mogoče ozirati se predvsem na brezposelne ponudnike, ki morajo preživljati rodbinske člane.

§ 6.

Oglašene delavce se odkazuje po nakazilnih listih, ki se vročajo delavcem v posre-

dovalnici za delo ali se jim dostavljajo po pošti. Delodajalec mora od delojemalca zahtevati nakazilni list in na tem zaznamovati vstop delojemalca, oziroma njegovo odklonitev; delodajalec mora posredovalnici za delo ta list izročiti ali nazaj poslati.

§ 7.

V seznamih omenjenih v § 4. je vpisati vsakega delojemalca, ki je bil odkazan, sprejet, oziroma odklonjen.

§ 8.

Priglasila, ki v teku 30 dni niso rešena ali ki se jih je umaknilo, je smatrati za ugasla in jih je torej, če treba obnoviti.

§ 9.

Posredovalnica za delo je vsak dan od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 5. popoldne odprta. Ob nedeljah in praznikih se le od 9. do 10. dopoldne posluje.

§ 10.

Zoper delovanje posredovalnice za delo se je moči pritožiti pri odboru, omenjenem v § 3.

§ 11.

En iztis teh odobrenih pravil je vidno izvesiti v prostorih posredovalnice za delo na lahko dostopnem mestu.

§ 12.

Posredovalnica za delo mora obrtnemu oblastvu na zahtevo od primera do primera ali pa v razdobju, ki ga je določiti temu oblastvu, pošiljati statistične izkaze o uspehih posredovanja. Te izkaze predlaga obrtnemu oblastvu v § 3. omenjeni odbor po zveznem odboru in po pomožniških odborih.

Št. 5060 ex 1916.

Pravila se odobre v smislu predpisov § 116 obrtnega reda.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

Ljubljana, dne 15. februarja 1918.

Za c. kr. deželnega predsednika:
Laschan l. r.

Vojna pomožna akcija za malo obrt in malo trgovino.

Že lani se je trgovska in obrtna zbornica pečala z vprašanjem vojne pomožne akcije za malo obrt in malo trgovino. Zadeva je sedaj uspela toliko, da je, kakor zbornici naznanja c. kr. deželna vlada za Kranjsko z dne 5. decembra 1917 št. 36.211 c. kr. ministarstvo za javna dela postavilo »splošna načela za vojno kreditno pomoč za obrt srednjega stanu«. Po teh načelih je namen te pomoči, manj premožnim imetnikom takih obrtov, ki so si pred vojno vstvarili utrjeno gospodarsko samostojnost, s podporo pri oskrbitvi kreditov ob zljajšanih pogojih dati ono pomoč, ki so je za vzdrževanje ali zopetni pričetek obrata potrebni in ki je ne morejo potem normalnega obrtnega kredita doseči. V pošteved pridejo: a) oni obrtni imetniki srednjega stanu, ki so bili poklicani v vojaško službo ali pa so se kot civilne osebe porabljali za osebna dela v vojne namene, b) vdove in nedoletni nasledniki pod a) označenih obrtnikov, ako je dotični imetnik obrta v izvrševanju vojne službe umrl ter se obrt nadaljuje za račun imenovanih oseb po § 56 obrtnega reda in c) izjemoma v posebnega ozira vrednih primerih tudi taki obrtni imetniki, ki sicer niso bili vpoklicani, pa so bili hudo prizadeti vsled izrednih gospodarskih razmer v vojni. Praviloma bo vpoštevati pripadnost k 3. ali 4. pridobninskemu razredu. Višina posojil naj bi praviloma 4000 kron ne presejala. Dajala se bodo proti zadolžnici ali menici. Žena dolžnikova mora na vsak način pristopiti kot sodolžnica. Obrestna mera naj všteti stranske pristojbine, 4% ne presega, pri čemer more prvo leto ostati prosto obresti. Posojila je vrniti najpozneje v teku 11 let; dolžnik se more prvo leto oprostiti vračila glavnice. Med tem časom posojilo ni odpovedljivo. Za prošnje je določen prekluzivni rok kvečjemu dveh let po vstopu prosileca v pridobitno življenje, oziroma po popolnem dokončanju demobilizacije. Za obrtne imetnike, ki so se že vrnili v pridobitno življenje, se ta neprestopni rok določi kvečjemu na eno leto po splošnem razglasu predmetnih določb.

Sredstva za to pomožno akcijo se vobče pridobi potom kredita. Država, dežele kakor tudi trgovske in obrtniške zbornice imajo pri tem pomagati na ta način, da prevzamejo garancijo za neizterljiva posojila in pa obvezo, če je treba plačati obrestna doplačila v omogočitev poprej navedene ugodnejše obrestne mere. K lokalnim činiteljem se morejo privzeti tudi občine, obrtne združbe in zadruga, deželne komisije za vračajoče se vojke in denarni zavodi, ki se pečajo z obrtnim kreditom.

Država prispeva 75% za izpadke in obrestna doplačila s pogojem, da vsi drugi navedeni činitelji pokrijejo ostalo kvoto 25%.

Nadalje določbe splošnih načel se nanašajo na organizacijo akcije.

C. kr. deželna vlada je pozvala trgovsko in obrtniško zbornico, da nemudoma sklepa o kvoti, s katero je zbornica voljna, prispevati za izpadno garancijo in obrestna doplačila. Dalje pozivlja vlada zbornico, da skup-

no z deželnim odborom izdela podroben načrt za organizacijo akcije na Kranjskem, vpoštevajoč v »načelih« obsežene določbe. Združeni odseki so v ta namen izvolili poseben odsek, ki je imel svojo prvo sejo dne 19. decembra 1917 in na katero je zbornica v informativne namene povabila tudi deželni odbor kranjski in mestno občino ljubljansko. Dočim treba za organizacijo še posvetovanj, je odsek sklenil radi nujnega poziva vlade že častiti zbornici staviti predlog glede zborničnega prispevka.

Za podlago svojemu predlogu je vzel odsek naslednji račun, ki pa more biti seveda le približen, ker zanesljivih števil, kakor radi kratkega časa, ki v njem ni moči izvršiti natančnega štetja tako glede na to, da zbornici niso na razpolago podatki o številu vpoklicanih in padlih, ni mogoče podati.

Za presojo, koliko denarnih sredstev bo treba za akcijo, treba pred vsem vedeti število obrtnikov, ki pridejo v pošteved. Tretjemu in četrtemu pridobninskemu razredu je približno primerna druga in tretja trgovska kategorija zborničnih volilcev in druga in tretja obrtna volilska kategorija, k tem bi bilo prišteti še število nevolilcev, to je onih trgovcev in obrtnikov, ki plačujejo pod 5 K pridobnine. Na podlagi zbornici razpoložljivih podatkov bi bilo skupno število vzeti na okroglo 3300 trgovcev in 9700 obrtnikov, skupaj 13.000. Ako vzamemo, da je vpoklicanih ena tretjina, dobimo število okroglo 4300. Ako odračunamo 4—5% padlih, nam ostane okroglo 4100. Če vzamemo kot podpore potrebnih 15%, dobimo število 615. Ako vpoštevamo kot povprečno podporo 1500 K, dobimo kot potrebno glavnico 922.500 K. K temu nam je še prišteti doplačila za obresti. Ako vzamemo zanje 200.000 K, bi dobili skupaj 1.122.500 K. Ako v ta namen, da se zagotovimo za morebiti poprej prenizko postavljene številke, zaokrožimo to vsoto primerno na zgoraj, lahko vzamemo znesek 1.200.000 kron kot glavnico potrebščino. Ker država prevzame 75% garancijo, bi na činitelje v deželi pripadla garancija za 300.000 K. Odsek je bil mnenja, da bi bilo skromnim sredstvom zbornice docela primerno, če od skupne svote 1.200.000 K prevzame garancijo za 3%, to je 12% od 300.000 K, za katere bi garancija pripadla činiteljem v deželi. Predlagalo se je skleniti, da »Zbornica prispeva za izpadno garancijo in obrestna doplačila s 3%. Porabiti je v ta namen zaklad, ki se je v seji dne 6. decembra 1916 ustanovil v namene take pomožne akcije, ter vstaviti v proračun za leto 1918. 5000 K, nadaljnji dve leti pa zbornični kvoti primerne nadaljne delne zneske.«

Priobčujemo to poročilo z namenom, da se ob danih prilikah tudi obrtniki, gostilničarji poslužujejo te pomožne akcije.

O obrtni izužitvi invalidov.

Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani nam piše o tem sledeče:

Obrtniki vseh strok trpe sedaj vsled pomanjkanja delavskih moči, to pomanjkanje bo še občutnejše po sklepu miru, ki bo prinesel nepregledno množino novih naročil in dela. Nad vse važno je zato, da skrb obrt-

niki že sedaj za delavske moči in potrebni naraščaj. Dočim, kakor se že čimdalje bolj izkazuje, vajencev ne bo mogoče dobiti dovolj iz šolskega naraščaja, obstoja na drugi strani priložnost in skupna človeška dolžnost, da se pritegnejo zlasti invalidi v obrtno delo, kakor so ga ravno po svoji poškodbi še v nezmanjšani meri zmožni.

Invalidi, ki se hočejo izučiti kakega obrta, bodo gotovo hitro dosegli svoje učne namene in se nudi mojstrom zlasti sedaj ugodna prilika, da jih vzamejo v uk, ker so pristojne oblasti uredile zadevo tako, da zamore invalid stopiti v obrtni uk in ga ves čas pouka vzdržuje vojaška uprava, oziroma deželna komisija za vračajoče se invalide. Zlasti je za to dana prilika v vseh krajih, kjer se nahajajo vojaške posadke, ali bolnice, ker zamorejo dobivati invalidi tam vso oskrbo.

Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani je prevzel nalogo posredovati invalidom učna mesta, kakor urediti vsa druga vprašanja v zvezi s pravilno izučitvijo.

Čenjena načelstva se naprošajo zato, da opozore svoje mojstre na prednosti, ki so jim nudene s tem, da morejo sprejeti za svojo obrt še porabne invalide kot vajence v svoje delavnice, imena mojstrov, ki jih žele sprejeti pa naj tamošnje načelstvo sproti sporoča pismeno ali ustmeno pisarni Zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani.

Predsednik:
J. Kregar.

Ravnatelj:

Ing. V. Remec, c. kr. nadkomisar.

Kar se tiče gostilničarske obrti, se bodo invalidi po njih sposobnosti lahko nastavljali kot vratarji, točaji, sluge itd. Za tozadevne posredovanja je Zvezina posredovalnica vedno na razpolago.

Pojasnila k zakonom in naredbam.

Politična kot obrtna oblastva so izdala sledeči razglas: C. kr. osrednja komisija za preizkuševanje cen, določila je za vino sledeče vodilne cene:

I.

Vino srednjeavstrijskega proizvoda, ako ga proda pridelovalec od svoje kleti za 1 hl 300 K.

II.

Vino srednje vrste avstrijskega ali ogrskega proizvoda: 1. na debelo: a) za vino iz soda, belo 1 hl 375 K, b) za vino iz soda, rdeče 1 hl 395 K, c) za belo vino v steklenicah po $\frac{7}{10}$ l steklenica 4 K 20 v, d) za rdeče vino v steklenicah po $\frac{7}{10}$ l steklenice 4 K 30 v.

2. ako toči gostilničar, odnosno pri prodaji na drobno: a) za vino iz soda, belo 1 liter 4 K 60 v, b) za vino iz soda, rdeče 1 liter 4 K 80 v, c) za vino v steklenicah po $\frac{7}{10}$ l, t. j. ako se ga použije v gostilni, belo, steklenica 5 K 80 v, rdeče 5 K 90 v, čez ulico, odnosno na drobno, belo, steklenica 5 K, rdeče 5 K 10 v.

3. ako toči pridelovalec sam (pod vejo), 1 liter 3 K 20 v.

III.

Srednje vrste vino je tako vino, ki je glede zunanosti, duha in okusa brez napake ter ako ima kot belo vino 9 do 10, kot rdeče vino 10 do 11 minskih odstotkov alkohola. Za vino, ki vsebuje manj alkohola, veljajo pri prodaji po pridelovalcu iz njegove kleti ven, sledeče vodilne cene:

Ako ima vino 8 do 9 odstotkov alkohola: belo in rdeče, stane 2 K 70 v.

Ako ima vino 9 do 10 odstotkov, belo in rdeče, stane 2 K 70 v.

Ako ima vino 7 do 8 odstotkov, belo 2 K 40 v.

Ako ima vino 8 do 9 odstotkov, rdeče 2 K 40 v.

Ako ima vino 6 do 7 odstotkov, belo, stane 2 K 10 v.

Ako ima vino 7 do 8 odstotkov, rdeče, stane 2 K 10 v.

Ako ima vino 5 do 6 odstotkov, belo, stane 1 K 80 v.

Ako ima vino 6 do 7 odstotkov, rdeče, stane 1 K 80 v.

Ako ima vino 4 do 5 odstotkov, belo, stane 1 K 50 v.

Ako ima vino 5 do 6 odstotkov, rdeče, stane 1 K 50 v.

Ako se prodaja te vrste vina na debelo ali drobno, dalje ako se jih toči v gostilni, dodati je k zgornjim cenam, ki veljajo za pridelovalce, isti pribitek kakor zgoraj za vino srednje vrste.

IV.

Vodilna cena za vino ameriškanskih trt, Izabella ali enako manj vrednih vrst znaša za pridelovalca od njegove kleti za 1 hl 100 kron.

V.

Za prodajo na debelo je smatrati prodajo iz kleti prodajalcu na drobno ali gostilničarju, za prodajo na drobno pa prodajo neposredno porabniku.

Prekoračenje teh cen se bode najstrožje kaznovalo.

Bravši ta razglas je med gostilničarstvom kar zašumelo. Toraj to, česar smo se bali, je resnično prišlo. Ob času nagajanja in prosjačenja za ureditev vinske trgovine na ta način, da se predvsem uredi stalne najvišje cene pri vinogradnikih in potem šele pri gostilničarstvu, smo se tega že nadjali in sedaj je res prišlo, da se hoče le gostilničarja lasati, vinorejec pa frfraj s cenami kakor ti drago. Prvo se ni zgodilo, vlada ni hotela utesniti vinorejcev na maksimalne cene, izdala je le ravnalne cene (Richtpreise) in tako tudi za gostilničarstvo ne more izdati maksimalnih ali najvišjih cen, temveč so v izdanih razglasih navedene cene razumeli le kot ravnalne cene, katere pa nikogar ne morejo vezati, ki ni bil v stanu kupiti vina po cenah, kakršne se v teh razglasih navaja. Tozadevno torej nobenega razburjenja. Kdor naš list čita, je bil o tem itak vže v 24. številki pod napisom »ravnalne cene za srednje vino« in v spisu »Vinska kupčija« o popolnoma isti zadevi temeljito poučen, in se mu ni bilo treba vsled teh razglasov prav nič razburjati. Pojasnujemo tukaj še, da se proti naredbi o navijanju cen pregreši le tisti, ki čez določene najvišje cene, zahteva pri pro-

daji, ali pa ponuja pri nakupu. — Ravnalne cene pa se postavijo le zato in imajo namen, ako se jih po možnosti upošteva, da preprečujejo v splošnem prehudo zasledovanje po § 20 tozadevne cesarske naredbe, med tem ko prestopok smisla teh ravnalnih cen ni kaznjiv. Smisel teh ravnalnih cen je le, dati cenam nekako pravo smer in bi se moralo že pri vpostavitvi začetnih cen t. j. pri vinorejcu na to posebno ozirati. Seve preizkuševalni urad lahko vsakokrat tudi te ravnalne cene prezre ali ignorira. Ako dokažete, da po teh cenah niste bili v stanu kupiti in da si poleg dobavnih stroškov, režije, davka itd. vzamete le svoj skromni državljanski dobiček, se vas zaradi navijanja cen ne more ovaditi in tudi ne obsoditi.

Iz tovariških krogov.

Dne 5. majnika 1916 je razglasil mestni magistrat ljubljanski, da se vsled razpisa c. kr. deželne vlade z dne 1. maja 1916, št. 14.650 ne sme dajati osebam oborožene sile brez šarže, izvzemši enoletne prostovoljce, v gostilnah in krčmarskih obratih ljubljanskega mestnega ozemlja čez 8. uro zvečer živila in pijače. Vojne razmere so se med tem časom znatno predrugačile. Kranjska ni več ožje vojno ozemlje, marsikaj prejšnjih strogih naredb se je ublažilo, tako poštna zadeve, poštovalne zadeve itd., le na gostilničarja še vedno preži policija, če se je slučajno kakovi poživila nujno potrebni prostak pomudil čez 8. uro v gostilni. Mnogo nas je bilo že prav zadnji čas kaznovanih radi dela usmiljenja, če se tak zakasneli gost, vojak, ni mogel točno ob 8. uri ven vreči. Prosimo slavni magistrat in pa visoko c. kr. deželno vlado, da to utesnevalno odločbo za gostilniško obrf zopet odpravijo, kajti če je vojaška oblast dala svojemu možu pravico bivati čez 8. uro izven vojašnice, naj ima tudi pravico, iti v gostilno ali kavarno, si kupiti živila in ista použiti ob času kakor drugi enakopravni državljani. Za gostilničarstvo je pa tudi žalostno, kajti po nekod ni prav nobenih drugih gostov, kakor kak zakasneli vojak, če se mu usluži, je pa kaznen zopet taka, da celi teden nisi toliko zaslužil. Prosimo torej merodajne činitelje, dati tudi malemu gostilničarju dihati.

Kako bo?

Ali ga bomo še kterikrat »po šestnajst« pili v goreah?

Vršila se je na Dunaju nedavno enketa o ureditvi melioracij, to se pravi: imeli so razgovor, kako naj se dobi iz zemlje kar največ pridelkov... V tej enketi je povzel besedo zastopnik finančnega ministrstva in izgovoril je zanimive besede:

Skupni državni dolg, ki je znašal pred vojno 13 milijard kron, znašal bo konec četrtega vojnega leta 72 milijard. Dočim je pred vojno prišlo na vsakega avstrijskega državljana 445 kron državnega dolga, ga pride s 30. junijem 1918 — že 2475 kron! Za plačevanje obresti od dolgov je bilo treba pred vojno 489 milijonov, sedaj pa jih bo treba

4335 milijonov kron, če se vzame za podlago 6% obrestovanje.

Vojna je tedaj ta »napredek« dokazala: da bo vsak državljan, velik ali majhen, dolžan 2475 kron; seve k temu znesku je treba priračuniti še obresti vsako leto. Če računimo prav, dobimo zanimivo dejstvo, da pride na vsakega državljana — naj bo starec ali dojenček, na leto 146 kron davka, če bomo hoteli pomiriti upnike države. V tej svoti pa še ni všteto ono, kar bo treba plačevati, da bo državni voz naprej vozil. Rodbina štirih članov bi morala plačati nad 600 kron davkov na leto.

Ni treba to mnogo razlagati, zakaj umljivo je, da ljudstvo ne bo moglo take obremenitve vzeti nase. Saj ni mogoče še slabše živeti kot živimo — in kakšno pride ljudstvo iz te vojne v mirne čase? Otroci in starši zaradi nezadostne hrane povsem izpodkopanega zdravja — brez perila, brez obleke, brez obutve? Kako bo? Čudne misli roje po glavi, če premišljujemo besede zastopnika c. kr. finančnega ministrstva.

Po vojni bomo šele čutili, kaj je bila vojna in kako velik greh je bila nad ljudstvom.

Za gostilničarstvo pa je vse to opomin: strni se v strokovnih organizacijah, da se boš moglo po vojni bojevati za svoj obstanek. Teh 72 milijard kron dolga, naj bo za vsakega daleč viden mobilizačni-signal! Adijo, po »šestnajst« ga pa ne bo nikoli več!

Pregledovanje in zaplemba živil na železnicah.

Dunajski urad za prehrano je izdal ta-le ukaz glede pregledovanja in zaplembe živil na železnicah:

1. elezniške pošiljatve se smejo preiskovati in odpirati le v navzočnosti poklicanih železniških organov. Pri pregledovanju prtljage na železnicah mora biti navzoč lastnik, oziroma oni, ki ima pravico z blagom razpolagati.

2. Prtljago treba varno odpirati. Paziti je treba zlasti na to, da se zavoji ne raztrgajo in ključavnice ne pokvarijo. Pregledovalec mora imeti za odpiranje zabojev potrebna in primerna orodja. Odprto prtljago treba zopet varno zapreti.

3. Naznačiti se mora, da so bile pošiljatve odprte in sicer tako, da se prilepi nanje pregledovalni listek in da se opremijo vozni listi in spremnice s primerno opazko.

4. Če se pošiljatev zapleni ali če se ji odvzamejo posamezni predmeti, treba napraviti glede tega pri železnici posebno potrdilo, ki se doda voznemu listu ali spremnici.

5. Če se zapleni prtljaga, ali če se odvzame del prtljage, treba dati lastniku za to potrebno potrdilo.

6. Pri pregledovanju prtljage naj se občinstva ne muči z malenkostnim sitnarjenjem.

7. Majhne množine živil, do približno skupne teže 10 kg, ki jih vozijo s seboj revnejši ljudje za olajšanje obiteljskega življenja, naj se ne zaplenijo. S prekupci in posredovalci pa je treba najstrožje postopati.

8. Pregledovalci morajo postopati napram strankam odločno, a dostojno.

9. Pregledovalci, ki uradujejo po železnicah med vožnjo, morajo imeti posebne vozne izkaze.

Opozarjamo občinstvo na gorenji razglas. Razvidno je iz njega, v koliko so zaplembe po železnicah nepravilne. V takih slučajih naj se prizadeti pritožijo na pristojno c. kr. deželno vlado, oziroma namestništvo. Če bi tamkaj pritožba ne zalegla, naj se obrnejo na kakega državnega poslanca.

Stanovske vesti.

Opozarjamo še enkrat na izdano ministrsko naredbo z dne 31. januarja 1918, državni zakonik št. 41, s katero ureja urad za ljudsko prehrano prehranitev gostov v gostilnah ki smo jo priobčili v 1. številki letošnjega leta. Ta naredba ne določa samo, kako naj bo obed, večerja itd. sestavljena, temveč ob enem tudi predpisuje, da mora gostilničar obrtnemu oblastvu naznaniti in ob enem na prostoru, na katerega se s ceste vidi, v svoji gostilni objaviti, ob katerih urah se obduje in večerja.

Preskrba mesa za gostilničarstvo v Ljubljani. Mestna aprovizacija je sklenila za tiste sloje, kateri prejemale prehrano v gostilnah urediti posebno akcijo ter razdeljevati v torkih in petkih meso na tiste gostilničarje, ki imajo stalno v mestu nastanjene prebivalce na hrani, to je trgovstvo, uradništvo in delavstvo, izključeno je pri tem vojaštvo, železničarji kakor tudi kmetje, kajti ti imajo že po svoji strani preskrbo z živili. Razdelitev se vrši vsaki torek in petek v cerkvi sv. Jožefa, razdelbo je naložil magistrat gostilničarski zadrugi. Dodelitev mesa pa je tako pičila, da pride na vsako stranko, ki so doslej priglajšene, komaj 2½ kg mesa na tri dni. Naznanja pa se še večja revščina v tem pogledu; in sicer je aprovizacija ravnakar obvestila zadrugo, da bode v bodoče mogoče dobaviti le toliko mesa, da pride na eno osebo in teden 30 dekagramov. Tedaj gostilničarji, ki imajo na pr. 30 stalnih gostov na dan, bi naj dobivali 9 kg mesa na teden ali 4½ kg na enkrat. Žalostna perspektiva za vse. Za obrate, kateri imajo bogataše ali sploh imovitejše sloje na hrani, pa je nekaj odpomagano s tem, da bo prodajala aprovizacija meso inozemske živine po 18 in 16 K kilogram. Na družinske karte pa tudi gostilničarji morajo še nadalje dobivati meso v mesnicah kakor drugi, kajti gori navedena akcija je le za goste.

Bolniška blagajna članov gostilničarske zadruga ljubljanske razglašala: Ker se često dogaja, da cenjeni člani bolniške blagajne premalo porajajo na določbo § 8. pravil, se na sklep odbora razpošlje še enkrat tale opomin, kakršen je bil izdan že leta 1907 ki se glasi:

P. n. člani mojstrske bolniške blagajne se vsled odborovega sklepa z dne 11. oktobra 1906 uljudno opozarjajo, da v vseh slučajih obolelosti, za vsakokratno ordinacijo in najsi volijo katerega koli zdravnika, se morajo vsakokrat zglasti v pisarni bolniške blagajne Marije Terezije cesta št. 16 in tam dobiti bolniški list, ker se pri povrnilu stroška za zdravnika in zdravila ravna strogo po § 8 pravil bolniške blagajne, ter se bodo od iste le sproti naznanjeni slučajji honorirali.

Načelstvo.

Razno.

* **Važno za gostilničarski stan. Odpust treh najstarejših domobranskih letnikov.** Cesar je izdal dne 13. marca ta-le ukaz: Ukazujem, da je poslani na dopust rojstnim letnikom 1867., 1868. in 1869. pripadajoče osebe, ki so v črnovojniški službi ter v letih 1867., 1868. in 1869. rojene pripadnike za črnovojniško službo obvezanih korporacij ter one osebe teh rojstnih letnikov, ki so vstopile potom prostovoljne asentacije v skupno vojsko, vojno mornarico ali domobranstvo za čas vojne, če same ne prosijo, da jih obdrže še nadalje v aktivni službi. Izvzeti so gažisti v pokoju in v dispoziciji. Vse te osebe je odpustiti po sledečem redu: 1. Pripadnike rojstnega letnika 1867. pričeni s 15. marcem in najkasneje do konca maja 1918. 2. Pripadnike rojstnega letnika 1868., pričeni s 1. junijem in najkasneje do 15. septembra 1918. 3. Pripadnike rojstnega letnika 1869., pričeni s 16. septembrom in najkasneje do 31. decembra 1919.

* **Omejitev rekvizicije živine na Kranjskem.** Dočim se je predpisalo Kranjski za mesec februar, da mora dati 6900 glav živine, se je znižalo to število za mesec marec, april in maj na 1500 glav mesečno. Kranjski deželi bo torej treba dati 13.200 glav živine manj, kakor je bilo prvotno določeno. Če pomislimo, da so sploh pobrali malodane vso živino, ki jo je bilo pobrati mogoče, ni to pravzaprav nikaka pridobitev. Tudi če bi bili ostali pri prvotno določenem številu, bi ga ne mogli doseči, ker živine pač ni več. »Kjer ni, tam pa še cesar pravico zgubi.« Na Štajerskem se je znižalo število živine, ki se ima oddati, za približno 3000 glav mesečno.

* **Nemška moka.** Nedavno je poslala Nemčija na Dunaj 450 vagonov moke proti temu, da ji Avstrija po žetvi istotoliko moke vrne. Toda izkazalo se je, da je vsa nemška moka neužitna ter kvečjemu vporabna za klej ali lep. Razen tega se je naša vlada na korist Nemčije odrekla dobavi danskega mesa. Nemčija dobi dansko meso po 3 K 1 kg, zato pa je morala naša vlada skleniti z ogrsko vlado pogodbo zaradi mesa. Toda za ogrsko meso moramo plačati 28 milijonov več kakor je plačala Nemčija za dansko meso. Za 450 vagonov neužitne nemške moke bo treba vrniti 450 vagonov dobre naše moke, po vrhu pa smo morali prepustiti Nemčiji ceneno dansko meso ter zato brez koristi izgubiti 28 milijonov kron. V državnem zboru so češki poslanci zaradi tega škandala interpelirali ter zahtevali, da Nemčija škodo povrne oziroma da se ji za slabo moko ne povrne dobro. Baje je ta kupčija z moko in mesom vzrok, da je odstopil minister za javno prehrano gm. Höfer.

* **Nova železniška zveza Dunaj - Trst.** Tržaški vladni komisar se je zavzel v pisnu na dunajskega župana dr. Weiskirchnerja za novo železniško zvezo Dunaj - Trst. Nova zveza naj bi šla z Dunaja čez Aspang v Ptuj, odtam po najkrajši progji čez Celje, Ljubljano in Vrhniko v Trst. Nova železnica naj bi bila dvotirna prve vrste: brzovlaki bi vozili 75 km na uro, ker vozijo zdaj brzovlaki z Dunaja v Trst po voznem redu seveda, 12 do 13 ur, bi po tej železnici vozili 6 ur. Dunajski mestni svet se je zavzel za ta načrt pri železniškem ministrstvu in pri vojni upravi.

* **Mesarski stroji za ogaranje prašičev.** V novih klavnica imajo mesarji najraznovrstnejše pripomočke za delo. V takih klavnica je položen železniški tir, v njih so priprave za prevoz živine, za prenos in dviganje mesa v večjih ter manjših kosih. V vsaki boljši klavnici za klanje prašičev so stroji, s katerimi se dvigajo celi prašiči v posodo za krop in iz nje. V Ameriki in nekaterih klavnica na Nemškem uporabljajo tudi stroje za ogaranje prašičev. Z njimi zmanjšajo mesarsko delo na času in na silah za 90%. Tak stroj lahko dvigne v eni uri 75 do 600 prašičev iz krova. Istočasno jih ogara. Največ se uporabljajo stroji tako veliko, da ogarajo na uro 250 prašičev. V stroju ostane prašič eno minuto, da je popolnoma čist. Mesarji s takim strojem prav radi delajo. Ž njim pa se ne skrajša le mesarsko opravilo, marveč se ohrani v klavnici tudi večja snaga. Ščetine poberejo posebne priprave na stroju ter jih mečejo na posebnem kraju na kupec.

* **Živila iz Besarabije.** Dunajska »Arbeiter Zeitung« piše: Nada, da dobimo živila iz Ukrajine, zbuja zdaj zanimanje, kakšne so cene živil v obmejnih krajinah bivše Rusije. V Besarabiji, ki je še rodovitnejša kakor Ukrajina, se plačuje za hleb kruha, ki tehta štiri ruske funte, t. j. 1'6 kilograma, štiri rublje. To se pravi, da velja ondi kilogram kruha 6 K. Kilogram ovčjega sira velja 15 K. Sočivja sploh ni mogoče plačati. Te cene so zato tako visoke, ker ni v Besarabiji pomanjkanje nič manjše, kot pri nas. Le mesa imajo več kot mi. Po tem je mogoče presoditi, koliko blagoslova smemo pričakovati iz Ukrajine.

* **Odprava temeljnih taks pri zaračunavanju brzojavnih pristojbin.** Od 1. februarja 1918 pričeni se ne bodo temeljne takse za brzojavke nič več zaračunale. Od tega časa naprej se zvišajo v vseh smereh, v katerih je bilo predpisano v smislu brzojavnega tarifa vplačevanje temeljnih taks, dosedanje pristojbine za besede za 4 vin. V prihodnje bo znašala na primer besedna pristojbina na Nizozemsko 20 vin. (doslej 16 vin.); pristojbina za brzojavke 8 besedi v tej smeri 1 K 60 vin. (doslej 60 vin. in 8 krat 16 je 1 K 88 vin.); za brzojavke 12 besedi 2 K 40 vin. (doslej 60 in 12 krat 16 je 2 K 52 vin.). Zvišane besedne pristojbine se bodo pobirale samo ob sebi umevno, v kolikor je promet v posamezne dežele v smislu tozadevno veljavnih predpisov sploh pripuščen. Prometne omejitve, ki obstoje sedaj, ostanejo v zlic tej strogo tarifno - tehnični odredbi nespremenjene.

Popravki.

V prvi številki letošnjega leta se je stavcu urinilo nekaj napak. V drugem stolpcu prvega članka četrta vrsta od zgoraj naj se čita top l i n a, ne topilnica. V tretjem stolpcu istega članka pri spisu Francoza Bernadota vinomera bi moralo stati v pol minute, ne pol sekunde. Pri spisu pomanjkanja živine na Kranjskem se mora čitati apelira se na živinorejce, in dalje se apelira na prebivalstvo. Pri naredbi urada za prehrano mora stati ob koncu § 6 skupno zavestiti (verhängen) ne zavesti in slednič pri listnici uredništva v četrti vrsti, Ako se ne bo papirno . . .

Av gust Signola

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

Zaloga raznovrstnega namizja 242
30 za gostilne, hotele in kavarne.

Inserati

v „Gostilničarju“ dosežejo
dokazano velik uspeh.

Ceneno zaračunavanje.

Pri večkratnih objavah znaten popust.

Restavracija Hotel „Slon“ v Ljubljani

se s 1. majnikom odda v najem.

Ponudbe:

Hotel „Slon“ v Ljubljani.

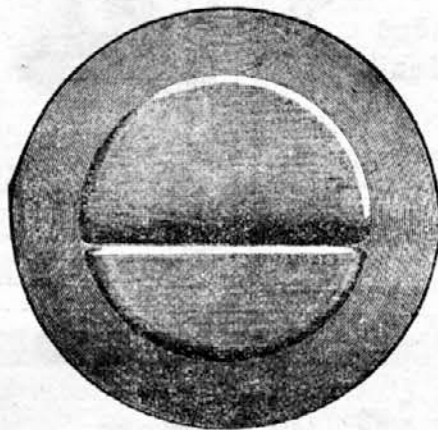
I. kranjska tovarna mineralnih vodá, sodavice i. t. d.

Ljubljana, Slomškova ulica šte. 27

priporoča:

sodavico, pokalice, naravni mal-
nov in citronov sok, nadalje izborne
sadne pijače v pat. steklenicah: jagodovec,
nektar, kristalno citronado, jabol-
čni biser.

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!

Glasom ministrske naredbe z dne 16. julija 1916
je prepovedano posameznim gostom nuditi toplá
jedila na servirnih pladnikih.

Reformni krožnik

popolnoma odgovarja gori navedeni na-
redbi ter zaedno zadovolji tudi goste.

Velike prednosti ni mogoče prezreti.

Popis v članku „Praktična novost“.

CENE: Bel krožnik K 1·90, z modrim robom K 2·30, z okraski pod glasuro ali
monogrami K 2·95, servirni pladniki (ovalni) K 1·95, 2·40, 3·05
s troški loko Ljubljana.

Naročila sprejema:

upravništvo „Gostilničarja“

kot edini zastopnik.

Zamaške

nove in stare, kupi vsako množino
tvrdka Ljubljanska industrija
probkovih zamaškov

Jelačin & Ko. Ljubljana.

Jakob Zalaznik

pekarija, slačičarna in
kavarna 31 25—24

Stari trg 21

se priporoča sl. občinstvu
posebno z dežele

na zajutrak.

Filijalke:

Mestni trg šte. 6
Koledvorska ulica šte. 6.

Posredovalnica za službe

gostilničarske zadruga v Ljubljani
Marije Terezije cesta šte. 16

posreduje brezplačno
za vse službo iščoče

: v gostilničarskem obrtu :

Gospodarji iz Ljubljane plačajo 60 v,
z dežele 1 K.

Tovariši gostilničarji! Poslu-
žujte se te ugodne prilike!

26 23—24

Največja slovenska hranilnica Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela koncem leta 1916 vlog . . . K 66.200.000—
hipotečnih in obinskih posojil . . . „ 27.000.000—
rezervnega zaklada . . . „ 2.000.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih
obrestuje najvišje po 4%, večje in
nestalne vloge po dogovoru.

Hranilnica je **pupilarno varna** in
stoji pod kontrolo

o. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja na zemljišta in posloja na Kranjskem proti 5%, izven
Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1 %
str. 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Zamaški za sode

(vehe in čepinci) leseni v vsaki
množini in velikosti so na raz-
pologo.

Vpraša se pri

JOS. ŠREYU,

v Ljubljani,

Sodna ulica št. 2 II. nadstropje.

Tovariši! Tovarišice! Kupujte le pri tvrdkah, ki podpirajo in oglašajo v „Gostilničarju“, v Vašem glasilu.

Z vsemi v špecerijsko in delkatesno stroko spadajočimi potrebščini, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje
8 25—24 in najsolidneje tvrdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Velepražarna za kavo z električnim obratom.

Zaloga mineralnih voda.

Restavracija „pri Maliču,“ je zopet otvorjena.

Zaloga stekla, porcelana in svetiljk
Fr. Kollmann
 11 v Ljubljani 24-24
 dovolj gostilničarjem in kavarnarjem pri večji naročbi izdatno znižane cene.

A. Bajec
 cvetlični salon
 Pod Trančo 2
 vrtnarija
 Tržaška cesta 34
 v Ljubljani.

Deset zapovedi za kmetovalca
Deset zapovedi za zdravje
 dobi zastonj in poštne prosto vsak gostilničar in trgovec v poljubnem številu za razdelitev med 18 goste ter odjemalce. 24-24
 Treba le dopisnice z naslovom:
 Ub. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepič
 Spodnja Šiška štev. 256
 priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih gorc.
 Telefon št. 262.14 25-24

Pivo varna
Reininghaus
 Gradec — Steinfeld
 priporočata svoja najboljša piva, kakor:
 marčno carsko, vležano in bavarsko v sodkih in steklenicah. 27 23-24
 Specijaliteta Reininghausovo dvojno sladno pivo „St. Peter“ v originalnih steklenicah.
 Glavno zastopstvo pivovarn Reininghaus in Puntigam
 Telefon št. 90. v Ljubljani, Martinova cesta 28. Telefon št. 90.

Pivovarna Göss
 priporoča svoj priznani priljubljeni izdelek
marčno pivo
 v sodčkih in steklenicah.
 Pojasnila daje **Fr. Sitar**, zaloga pivovarne Göss, Ljubljana VII. (Spodnja Šiška.)
 Istotam se nahaja zastopstvo preblavske slatine.

VINO belo in rudeče
 od 56 litrov dalje.
Kislo vodo za brizganec in namizno zdrav. slatino
 od 25 steklenic dalje.
 Razpošilja:
A. OSET, Guštajn, Koroško.
 Kupim vsake vrste steklenice, zamaške in sode.

Pristni brinjevec
 se dobi po primerni ceni pri
Franc Švigelju na Bregu
 pošta Borovnica, Kranjsko.

KLEINOSCHEG-
 39 25-24
DERBY SEC

Vinometre „Bernatot“. — Asbestov bombaž in prašek. — Eponit. — Francosko želatino Lipovo oglje. — Marmornat prašek. — Modro galico. — Natrijev bisulfit. — Ribji mehur. Špansko zemljo. — Tanin. — Žveplo na asbestu. — Žveplo v prahu. — Limonovo kislino. — Vinsko kislino. — Soda bikarbono. — Strupa proste barve itd.
 ima v zalogi po najnižji ceni
Drogerija Anton Kanc
 Ljubljana, Židovska ulica 1.

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani
 (Spodnja Šiška)
 priporoča svoje izborne izdelke, kakor:
marčno, dvojno marčno in izvožno pivo v sodčkih in steklenicah.
 Dobé se tudi tropne in sladne cime, ki so kot žlviška krma zelo priporočljive. 3 24-24